

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
у співпраці

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Національний літературно-меморіальний музей Г.С.Сковороди
(Сковородинівка, Харківська обл.)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ)
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Віденський приватний університет Вебстера (Австрія)

Інститут психології, Школа мистецтв і наук Державного університету імені Іллі (Тбілісі, Грузія)
Вюрцбурзький університет Юліуса Максиміліана (Німеччина)
Варшавський університет (Польща)

Університет Яна Вижиковського (Полковіце, Польща)
Філософський факультет Бухарестського університету (Румунія)
Університет Костянтина Філософа в Нітрі (Словаччина)

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА **У СУЧАСНОМУ** **БАГАТОВИМІРНОМУ СВІТІ**

Збірник тез
VIII Міжнародної науково-практичної
конференції

16 листопада 2022 року

Львів 2022

УДК [929:[1+37+82]](477)”1722/1794”Г.Сковорода(063)
С 44

За редакцією
члена-кореспондента НАН України,
доктора філософських наук, професора
В. П. Мельника

Відповідальні за випуск:
В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець

С 44

Григорій Сковорода у сучасному багатовимірному світі : зб. тез VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 16 листопада 2022 р.) / за ред. чл.-кор. НАН України, д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника ; відп. за вип. В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 316 с. : рис., табл. – Бібліогр. в кінці ст.

Для науковців, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.
УДК [929:[1+37+82]](477)”1722/1794”Г.Сковорода(063)

© Автори тез, 2022
© ЛНУ ім. Івана Франка, 2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Ivan Franko National University of Lviv
in cooperation with
National Literary and Memorial Museum of H.S. Skovoroda
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk)
State Humanitarian University of Izmail
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Webster Private University (Austria)
Institute of Psychology, School of Arts of Sciences Ilia State University (Tbilisi, Georgia)
Julius Maximilian University of Würzburg (Germany)
Uczelnia Jana Wyzykowskiego (Poland)
University of Warsaw (Poland)
University of Bucharest Faculty of Philosophy (Romania)
University of Constantine the Philosopher in Nitra (Slovakia)

HRYHORIY SKOVORODA
IN THE MODERN
MULTIDIMENSIONAL WORLD

Treasury of thesis
of the VIII International Scientific and Practical
Conference

November 16, 2022

5. Фізер І. М. *Поняття самопізнання у Сковороди і Сократа : компаративне дослідження. Наукові записки НаУКМА : Філософія та релігієзнавство. 1996. Т. 1. С. 49–54.*
6. Чижевський Д. *Нариси з історії філософії на Україні. Прага: Український Громадський Видавничий Фонд, 1931. 176 с.*
7. Шурхало Д. *Суперечка щодо кількості жертв Голодомору-геноциду 1932–1933 років: «слідчі» проти «демографів». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/superechka-shchodo-kil%CA%B9kosti-zhertv-holodomoru-henotsydu/31583789.html>*

*Вдович С.М., Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності*

ЕСТЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Г. С. СКОВОРОДИ

22 листопада 2022 року виповнюється 300 років від дня народження видатного українського філософа, богослова, поета і педагога Григорія Савича Сковороди. Його ідеї, зокрема естетико-педагогічні, залишаються актуальними й нині.

Життя і діяльність Г. Сковороди були предметом дослідження багатьох науковців (Д. Багалій, Г. Васянович, С. Гнатюк, Н. Горбач, В. Ісаєв, Т. Клоуберт, В. Левченко, М. Попович, Г. Сагач, І. Стогній, Л. Ушкалов, В. Хитрук, О. Шевченко, Д. Чижевський та ін.). Розглянемо його естетико-педагогічні погляди.

Передусім слід відзначити, що Г. Сковорода сам був педагогом, який навчав народ. Його сучасники, як зазначив С. Єфремов, «сучасники бачили в ньому «мандровану академію» і його самого вважали вартим за цілий університет; досить згадати, що коли треба було тоді знайти на Україні ідейну, чесну та чисту людину – шукали її між «сковородинцями», тобто учнями цього чудного чоловіка та прихильниками його науки. І навіть перший на території України університет Харківський не дарма постав на Слобідській Україні, де найбільше жив і навчав Сковорода. В цьому – безпосередній результат його діяльності, що розбуркувала людей, привчала їх думати, науки й знання прагнути» [1, с. 150].

Першими і найголовнішими вихователями для дитини є її батьки, які виховують, передусім, власним прикладом. До них Г. Сковорода ставив досить високі вимоги, засуджував і зневажав «напівбатьків» та «напівматерів», які, наче ті зозулі, віддають своїх дітей іншим, чужим людям на виховання.

Вагоме місце в житті дитини також займає педагог, який, як дбайливий садівник, супроводжує дитину впродовж навчання. Найголовніша вимога до вчителя – спорідненість його праці. Як зазначає О. Хорошев, «Сковорода одним з перших в українській педагогіці звертається до особистості вчителя. На його думку, вчитель має насамперед дбати про розвиток природних нахилів та можливостей дитини. Важливим у цьому зв'язку є його положення про взаємоповагу та дружбу між учнем і вчителем. До вчителя мислитель ставив великі вимоги: насамперед це глибокі знання, гуманність, терпимість, повагу до тих, кого він навчає, відданість своєму народу, своїй справі тощо» [6, с. 172].

Естетичне виховання у Г. Сковороди нерозривно поєднується з релігійним та етичним. Людина (мікрокосм) разом із символічним світом Біблії (мезокосмом) розглядається ним як частина загального світу (макрокосму): «Не прекрасний ли храм премудраго Бога мыр сей? Суть же тры мыры. Первый есть всеобщий и мыр обительный, где все рожденное обитает. Сей составлен из безчисленных мыр-мыров и есть великий мыр. Други два суть частинны и малыи мыры. Первый мікрокозм, сиречь – мырик, мырок или человек. Вторый мыр символичный, сиречь Библия... А Библия есть символичный мыр, затем что в ней собранныя небесных, земных и преисподних тварей фигуры, дабы они были монументами, ведущими мысль нашу в понятие вечныя природы, утаенныя в тленной так, как

рисунок в красках своїх» [3, с. 338]. Людина-мікрокосм, як і світ-макрокосм має бути прекрасною. Йдеться, передусім про її внутрішній світ.

У поглядах Г. Сковороди знаходимо його розуміння краси. Краса – це невидима матерія, яка є джерелом справжньої насолоди, виявом доцільності та досконалості внутрішнього світу людини. Філософ ототожнює красу з добром, а отже, естетичне в нього невіддільне від етичного, прекрасне водночас є моральним і, навпаки, аморальне – потворним.

Естетичними, на думку Г. Сковороди, мають бути все життя і діяльність людини. Особистість прагне досягти естетичного ідеалу, передусім у власному внутрішньому світі, у стосунках з іншими людьми, який відобразатиметься в її ціннісній сфері, світогляді, думках і вчинках. Гідний спосіб життя, незаплямована совість допоможуть людині боротися зі злом та нещастями. Сам Г. Сковорода, як свідчать його сучасники та дослідники (В. Каразін, Ф. Луб'яновський, М. Костомаров та ін.) був прикладом для багатьох людей, ведучи незалежний мандрівний спосіб життя та навчаючи, даючи їм добрі поради та настанови, за що отримував від них пошану та любов. Отже, свої філософські ідеї він втілював у власному житті, що свідчить про їх реалістичність.

Значну увагу в естетичному вихованні людини Г. Сковорода приділяє мистецтву, яке повинно сприяти пізнанню світу та самопізнанню людини. Мистецтво як самоціль не має значення, натомість філософ наголошує на значенні художнього образу. Як зазначає В. Левченко, «його філософія стає в деякому відношенні розробкою принципів моралістичного витлумачення образів світу, даного у відчуттях, та світу, створеного фантазією» [2, с. 20].

На думку Г. Сковороди, мистецтво виконує соціальні функції, соціалізує особистість, впливаючи на її духовне життя в соціумі, а також визначає гуманістичні принципи буття людини. Важливою складовою будь-якого мистецтва є любов, а основним завданням – самопізнання та формування внутрішньої краси особистості: «Пізнай себе! Знехтуй земним, дивись на нематеріальне, з видимого пізнавай невидиме» [4, с. 11].

Естетика Г. Сковороди є глибоко гуманістичною, адже утверджує цінність людини в суспільстві. Філософ вірив у творчі сили народу, вчив людей пізнавати себе, відчувати своє серце, розуміти красу зовнішнього світу і формувати власну внутрішню красу. Його ідея природовідповідності, спорідненої праці сприяє розвитку природних здібностей людини. Недаремно вислови Г. Сковороди «Сродна праця – це найсолодша у світі річ», «Роби те, до чого народжений», «Ніхто не погне міцної слави від будь-якого покликання, якщо працю за цим покликанням не вважатиме за найсолодшу, більшу від самої слави втіху» стали афоризмами.

Філософ певною мірою естетизує споріднену працю, вважаючи її вищою насолодою та щастям. Праця у Г. Сковороди визначається з позицій джерела свободи та щастя або ж, навпаки, джерела страждання та нещастя людей. «Вся його творчість виходить з розуміння того, що людство може об'єднати лише праця з суспільною користю та особистим щастям – «споріднена» праця. Праця ж «неспоріднена» – джерело деградації і людини, і людського суспільства» [7, с. 82].

Ще однією важливою естетичною категорією у філософії Г. Сковороди є категорія «щастя» [5]. Щастя є метою життя як окремої людини, так і суспільства загалом. Щастя, на думку Г. Сковороди, полягає в душевному спокої, чистій як кришталь совісті, гідному способі життя, спорідненій праці, сердечній веселості, незалежності, багатстві внутрішнього світу, в розвитку та самопізнанні, у приємних взаєминах та спілкуванні з іншими людьми. Водночас філософ відкидає будь-які почесті, славу, матеріальні блага як підставу для щастя особистості.

Важливим засобом формування естетичної особистості Г. Сковорода вважав музику. Сам він співав свого часу в придворній капелі, грав на скрипці, бандурі, флейті та гусях, складав і виконував пісні, духовні концерти, псалми, навчав інших співу. Його пісні, зокрема «Сад божественних пісень», відомі та популярні й нині. Музичне мистецтво, на його думку,

повинно базуватися на народній основі, враховувати і розвивати індивідуальні творчі здібності особистості, сприяти її самопізнанню та самореалізації, удосконаленню внутрішнього світу.

Таким чином, Г. Сковорода зробив значний вклад у розвиток української естетичної думки. Його естетичні погляди є глибоко гуманістичними, тісно переплітаються з етичними питаннями та релігією. Естетичне виховання, за Г. Сковородою, покликане удосконалити внутрішній світ особистості, розвинути її творчі здібності, сприяє самопізнанню та саморозвитку.

1. Єфремов С. *Історія українського письменства*. URL : <http://sites.utoronto.ca/elul/history/Iefremov/whole.pdf>
2. Левченко В. В. *Естетика філософії Г. С. Сковороди: інтерпретації зворотного шляху в майбутнє постмодерну*. Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. 2008. Вип. 37. С. 19–23.
3. Сковорода Г. С. *Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи*. К.: Наукова думка, 1983. 542 с.
4. Сковорода Г. *Вибрані твори в українських перекладах / упорядкув. текстів, передм. та прим. Л. В. Ушкалова*. Харків : Ранок, 2009. 239 с.
5. Стогній І. *Концепт гуманізму у творах Г. С. Сковороди та Т. Г. Шевченка*. Humanitarium. 2017. Том 39, Вип. 3. С. 130–139.
6. Хорошев О. М. *До питання впливу філософії Г. С. Сковороди на його педагогічні погляди*. IX Міжнародна науково-практична конференція «Спадщина Г. С. Сковороди: минуле та сучасне» (до 295-річчя від дня народження Г. С. Сковороди) : зб. матеріалів конференції (5–7 грудня 2017). Харків : ХНУРЕ, 2017. С. 170–173. URL : https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/6275/1/IX%20conference_2017.doc
7. Чумаченко С. В., Виноградова Н. М. *Філософські етичні погляди Григорія Сковороди. Освіта та соціалізація особистості*. X Інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 22–23 квітня 2022 р.). С. 81–84.

Вдовичин І.Я., Львівський національний університет імені Івана Франка

Г. СКОВОРОДА І СЬОГОДЕННЯ: КУЛЬТУРА І ПОЛІТИКА

Сучасність демонструє радикальні зміни в усіх сферах життя. І водночас – помилковість твердження про нову якість людського буття. Ілюстрацією чого є масштабна війна у центрі Європи у супроводі наївних просторікувань – «Так це ж ХХІ століття!». Тому таким актуальним є звернення до проблем взаємодії культури і політики. Чи можливе гуманістичне творення держави, чи це акт виключно експресивно-вольовий? Для української політичної традиції, політичної думки завжди було властиве поєднання культури і політики. Власне українська політична свідомість формувалась під надзвичайно вагомим впливом діячів української культури – Т. Шевченка, В. Антоновича, П. Чубинського, І. Франка, М. Грушевського, Л. Українки, В. Винниченка... Список цей надзвичайно великий. Як приклад – можна згадати постать С. Петлюри – редактора, талановитого публіциста, якого загал сприймає переважно як Головного отамана.

Українське суспільство не плекало професійних політиків чи професійних революціонерів. І не тільки бездержавність народу не сприяла цьому. Українське ментальне світобачення підсвідомо переважно уникало ситуацій, пов'язаних з владними відносинами. Прагнучи до якомога повнішої самореалізації, інстинктивно прямувало і прямує туди, до чого відчуває більшу схильність, – до науки, мистецтва, господарювання. Трагічні випробування ХХ ст. змусили досить широкий загал українського народу усвідомити, що

Зміст

<i>Мельник В.П., Луц-Пурій У.І. ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ Г. СКОВОРОДИ ТА СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В РЕАЛІЯХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ</i>	5
<i>Рижак Л.В. ІДЕЯ «ЗРІДНЕНОЇ ПРАЦІ» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ</i>	7
<i>Constantin Stoenescu THE IDEOLOGY AS FALSE CONSCIOUSNESS AND POST-TRUTH...</i>	9
<i>Альчук М.П. ДУХОВНІСТЬ ТА ДІАЛОГІЧНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ</i>	11
<i>Бабій Н.П. «САД БОЖЕСТВЕННИХ ПІСЕНЬ» В КОНТЕКСТІ ТЕХНОБІОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ АКТУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА</i>	12
<i>Бацевич Ф.С. АСПЕКТИ ЛІНГВОПРАГМАТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІВ Г.С. СКОВОРОДИ</i>	16
<i>Білоус О.М. Лизанчук В.В. СУТЬ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ «СРОДНОЇ ПРАЦІ» В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ</i>	19
<i>Біляковська О.О. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК ОСНОВА ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНОСТІ У СУЧАСНІЙ ПАРАДИГМІ ОСВІТИ</i>	22
<i>Бомко Л.О. ГЕРМЕНЕВТИКА ДОМУ В ЙОАНИКІЯ ГАЛЯТОВСЬКОГО ТА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	24
<i>Бондарєв А.В. ФОРМУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	28
<i>Борисюк О.М. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОЯВУ ЩАСТЯ У МОРАЛЬНІЙ ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	29
<i>Братасюк М.Г. ОСМИСЛЕННЯ САМОРИХУ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ В ТВОРЧОСТІ Г.С.СКОВОРОДИ ТА Л.УКРАЇНКИ</i>	32
<i>Брославська Г.М. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА І СЬОГОДЕННЯ</i>	35
<i>Брюховецька Л.І. ПОСТАТЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В УКРАЇНСЬКОМУ КІНОМИСТЕЦТВІ</i>	37
<i>Бутиріна М.В. «НЕ СПІЙМАНИЙ СВІТОМ»: ОБҐРУНТУВАННЯ ІДЕЇ ЛОНГРІДА-РЕКОНСТРУКТОРА, ПРИСВЯЧЕНОГО ЖИТТЄВОМУ ШЛЯХУ Г.С.СКОВОРОДИ</i> ...	41
<i>Ваврик Р.В. ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Г. С.СКОВОРОДИ У МУЗИЧНОМУ ПРОСТОРІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ДИРИГЕНТІВ</i>	43
<i>Васянович Г.П. ЛІРИКО-ПІСЕННА ТВОРЧІСТЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	44
<i>Вдович О.Б. «АПОЛОГІЯ СОКРАТА» ТА «УБОГИЙ ЖАЙВОРОНОК». ЩЕБЕТИ, ТЬОХКОТИ Й УНІСОНИ</i>	48
<i>Вдович С.М. ЕСТЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Г. С. СКОВОРОДИ</i>	51
<i>Вдовичин І.Я. Г. С.СКОВОРОДА І СЬОГОДЕННЯ: КУЛЬТУРА І ПОЛІТИКА</i>	53
<i>Вербова О.С. ФІЛОСОФСЬКІ ПІДВАЛИНИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	57
<i>Вербова Р.М. ДУХОВНІСТЬ ОСОБИ У ПЕРСОНАЛІСТСЬКИХ ІДЕЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	59
<i>Веселовська Г.І. ПРИСВЯТА СКОВОРОДИ: ВИСТАВА «БУКВАР МИРУ» НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕАТРУ ІМ. ІВАНА ФРАНКА</i>	61
<i>Власевич Т.В. ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	62
<i>Войтович Н.О. ЖУРНАЛІСТСЬКА ЕТИКА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІДЕЙ ГУМАНІЗМУ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	65
<i>Гавриленко Л.М. ІДЕЇ «ФІЛОСОФІЇ СЕРЦЯ» В НАВЧАННІ ДІТЕЙ СПІВУ</i>	67
<i>Галушко Р.М., Стеценко В.І. ЛЮДИНОВИМІРНИЙ ТА КОРДОЦЕНТРИЧНИЙ ЗМІСТ ФІЛОСОФСЬКОГО ВЧЕННЯ Г. С.СКОВОРОДИ</i>	69
<i>Галян О.І. СУБ'ЄКТІСНО-ДУХОВНА СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ: СВІТОГЛЯДНІ РЕАЛІЇ ЕПОХИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ</i>	72
<i>Гарбузюк М.В. ЛЬВІВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ЛЕСЯ КУРБАСА: ДЕКОЛОНІАЛЬНИЙ ДИСКУРС У ВИСТАВАХ ЗА ТВОРАМИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ (1993-2004)</i>	74

Давиденко О.В. РОЛЬ ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТОРОЛОГІЧНИХ ІДЕЙ Г. СКОВОРОДИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОГО ГРОМАДЯНИНА	77
Данилевич Н.М., Дрозд К., Левчук В. СВОБОДА ОСОБИСТОСТІ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	79
Дахній А.Й. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ЯК «УКРАЇНСЬКИЙ СОКРАТ»: РЕЛЕВАНТНІСТЬ ПЕРИФРАЗУ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІ.....	82
Держко І.З. СКОВОРОДА ЯК АКТУАЛЬНИЙ МИСЛИТЕЛЬ СЬОГОДЕННЯ.....	84
Дзера О.В. «ВНУТРІШНЯ ЛЮДИНА» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ І КАІН ІВАНА ФРАНКА: ШЛЯХ ДО ПІЗНАННЯ ЧЕРЕЗ СЕРЦЕ.....	85
Жигайло Н.І., Бойко С., Гусарук О., Соболта В. ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	89
Жигайло Н.І., Гаврилюк У., Синюга О. ВЕЛИКИЙ ГУМАНІСТ ТА ЛЮБОМУДР ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ПРО ДУХОВНУ ЛЮДИНУ.....	92
Заборна М.С. ЛІНГВАЛЬНЕ УВИРАЗНЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ПСИХОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ ВЧИНКУ В ТЕКСТІ КНИГИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ «БРАНЬ АРХИСТРАТИГА МИХАИЛА СО САТАНОЮ О СЕМ: ЛЕГКО БЫТЬ БЛАГИМ»	94
Зьола М.Б. ХУДОЖНІЙ СИНТЕЗ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ЛІРИЦІ УКРАЇНСЬКИХ ШІСТДЕСЯТНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ІВАНА ГНАТЮКА, ВАСИЛЯ СТУСА, ІВАНА СВІТЛИЧНОГО)	97
Івашків В.М. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА: СПРИЙМАННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША.....	100
Ільницька Д.В. ІДЕЯ «СРОДНОЇ» ПРАЦІ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ Г.°СКОВОРОДИ: СУЧАСНИЙ ВИМІР.....	105
Карась А.Ф. ФІЛОСОФІЯ СКОВОРОДИ ЯК РЕФЛЕКСІЯ ПРЕОБРАЖЕННЯ.....	107
Карацюба О.І. СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ.....	111
Карівець І.В. СЕРЦЕ ЯК ВИРАЖЕННЯ ПЕРВИННОЇ ІНТЕНЦІОНАЛЬНОСТІ	112
Карпінська Р.І., Зошій І.В., Голоюх С.-М., Михалевич О. УПРАВЛІНСЬКІ ПРИНЦИПИ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	113
Качмар В.М. ІДЕЯ САМОПІЗНАННЯ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ У ПРАЦЯХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЛІТЕРАТУРА.....	116
Кашуба М.В. МУДРІСТЬ ЯК ОСНОВА ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ У ТРАКТУВАННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	118
Кіцера Н.І., Ковальчук Л.С. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І МЕДИЦИНА.....	121
Ковальчук І.Л. БАЙКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	124
Копитко А.Д. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В ЛИСТУВАННІ Г.С. СКОВОРОДИ ДО М. КОВАЛИНСЬКОГО.....	126
Копитко А.Д., Наконечний Р.А. Г.С. СКОВОРОДА ПРО КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ	130
Корнійчук В.С. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА В ШКОЛІ: УРОКИ ПСИХОМЕТРІЇ ЗНО.....	133
Кость С. НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	137
Кохан Р.А. СМІСЛОВА РОЗБУДОВА КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	142
Кривейко Х.Р., Галюка О.С. СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ: НОВЕ БАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІДЕЙ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	145
Криса Б. СМЕРТЬ І ВОСКРЕСІННЯ У «САДУ БОЖЕСТВЕННИХ ПІСЕНЬ» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	148
Крохмальна Г.І. ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КОНЦЕПТУ «СПОРІДНЕНА ПРАЦЯ» (НА МАТЕРІАЛІ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)	152
Крохмальний Р.О. КОГЕРЕНТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ЕКСПЛІКАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ТЕКСТАХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	157

Крупський І.В. МАС-МЕДІА УКРАЇНИ У ВІДСТОЮВАННІ СКОВОРОДИНСЬКИХ ЗАСАД ПРАВДИ І СВОБОДИ.....	156
Кудирко В. ЯК ЗМІНЮВАЛАСЯ ПОПУЛЯРНІСТЬ МЕДІЙ У СВІТІ В СУСПІЛЬНО КРИТИЧНІ ПЕРІОДИ	159
Куса А.Є., Терлецька Н.В., Добровна М., Хлопіцька А. ФЕНОМЕН ПОСТАТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ФІЛОСОФСЬКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ІДЕЯХ	161
Лебідь А. Тимофєєва Т. ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК (НЕ)ПРИХОВАНІСТЬ СУЩОГО.....	163
Левус Н.І. АРХЕТИПИ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	165
Левченко Н.М. НАУКОВИЙ ВНЕСОК ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА УШКАЛОВА В УКРАЇНСЬКЕ Й СВІТОВЕ СКОВОРОДИНОЗНАВСТВО	167
Липка О.Р. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ПРО МИР ТА БОЖУ ВОЛЮ	171
Локатир Ю.Б., Галука О.С. ПЕДАГОГІЧНА ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ...	172
Люклян М.І. ЯВИЩЕ СИНТЕЗУ МИСТЕЦТВ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	174
Максимець [°] Ю.В., Тісновець [°] К., Калітовська [°] С. ФІЛОСОФСЬКІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ІДЕЇ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ.....	177
Марчук С.С. ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ ДУМКИ Г. СКОВОРОДИ ПРО ВЧИТЕЛЯ	180
Матяшук В.П. ДУХОВНИЙ ГУМАНІЗМ Г.СКОВОРОДИ ЯК СВІТОГЛЯДНИЙ ОРІЄНТИР СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГА.....	182
Мацевко-Бекерська Л.В. “БЛАГО НАРОДИТИ Й БЛАГО НАВЧИТИ”: ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА У ПАРАДИГМІ МЕТАМОДЕРНІЗМУ	186
Мачинська Н.І. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)	190
Моргун В.Ф. УКРАЇНЦІ ВИГРАЮТЬ ВІЙНУ ПЕРЕДУСІМ ЗАВДЯКИ ДЕМОКРАТИЧНІЙ І ТРУДОВІЙ ПЕДАГОГІЦІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА АНТОНА МАКАРЕНКА	192
Мороз Л.І. СКОВОРОДИНСЬКІ ПОСТУЛАТИ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРЕФЛЕКСІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ПІДПРИЄМСТВА	195
Новікова Ж.М. ІДЕЇ САМОПІЗНАННЯ, ПРИРОДОВІДПОВІДНОСТІ ТА НАРОДНОСТІ ВИХОВАННЯ Г.С.СКОВОРОДИ	198
Нос Л.С. ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	200
Огірко О.В. СФЕРА ДУХОВНОЇ ЛЮДИНИ У ВЧЕННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	201
Олексенко О.А. КОМУНІКАТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ «УЧИТЕЛЬНИХ» ТЕКСТІВ Г.С.°СКОВОРОДИ	204
Оприск О.А., Галука О.С., Освітня діяльність і педагогічні погляди Григорія Сковороди	206
Откович К.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ІДЕЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ПРО СРОДНУ ПРАЦЮ В СУЧАСНОСТІ	208
Павлишин А.Д. ДО ПРОБЛЕМ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ПРАЦЯХ ІРЕНИ ГУЗАР	210
Павлюк І.З. МІЙ ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У СВІТОГЛЯДНО-МЕДІЙНОМУ КОНТЕКСТІ	212
Паславський І.І. СВОБОДА ПРЕСИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗМІ	215
Передрій Б.Д. ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ: ПОМІЖ ХРИСТІЯНСТВОМ ТА НЕОПЛАТОНІЗМОМ	218
Поляруш Б.Ю. РЕЦЕПЦІЯ МІСТА В ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	221
Працьовитий В.С. ДІАЛОГІЧНА ФОРМА БАЙОК ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	223
Решетнікова О.В., Стельмах О.В. ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЩОДО ВПЛИВУ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МОЛОДІ ДО СТВОРЕННЯ СІМ'Ї	226
Ріпей М.В. СЕМАНТИЧНО КОНТРАСТНІ ЛЕКСЕМИ У «СИЛІ» БАЙОК ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	228
Рудик М.С. ІДЕЯ СРОДНОЇ ПРАЦІ В ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА ЗДОРОВЕГІ	231

Сабадуха В.О., Сохан Б.І. ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА СЬОГОДЕННОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	234
Салдан С.О. МУЗИКА ЯК “ДЖЕРЕЛО ДУМОК ВДЯЧНИХ” ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА РУДОЛЬФА ШТАЙНЕРА	238
Сафонік Л.М. СПОРІДНЕНІСТЬ ПРИРОДИ І ХЛІБОРОБСТВА У ДУМЦІ Г.°СКОВОРОДИ.....	240
Синиця А.С. ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФІЛОСОФСЬКОГО СПАДКУ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	242
Сироїд О.І. СКОВОРОДИАНА В КОНТЕКСТІ СТУДІЙ НАД ДУХОВНОЮ ПІСНЕЮ	243
Содомора А.О. СТЕЖКАМИ СКОВОРИДИНСЬКОЇ РАДОСТІ	247
Стахів М.О. ФІЛОСОФІЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО ОРІНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ	255
Стеценко В.І. ОСОБЛИВОСТІ «ФІЛОСОФІЇ ЛЮДИНИ» Г. СКОВОРОДИ ЯК «ФІЛОСОФІЇ СЕРЦЯ».....	257
Стеценко Є.В. ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ НА МУДРІСТЬ.....	260
Сулятицький І.В., От. Олег Саламон АРХЕТИПИ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ У СВІТОГЛЯДІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	262
Табінська І.Р., Табінський Я.І. КОМУНІКАТИВНІ КАТЕГОРІЇ У КНИЗІ «СКОВОРОДА ВІД А ДО Я»: ДІАЛОГІЧНІСТЬ ТА ІЛЮСТРАТИВНЕ ОФОРМЛЕННЯ	264
Татаровська О.В. ЗАПЕРЕЧЕННЯ В СВІТЛІ НОВІТНІХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПАРАДИГМ.....	267
Теребух М., Моторнюк У. ГАРМОНІЙНІСТЬ РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА І НАУКОВА СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	272
Терехова І.О. СКОВОРОДИНСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ ІНТЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ РОМАНТИЧНІЙ ПРОЗІ	273
Тімченко О.П., Пігош М.А. ДІАЛОГІЗМ ЯК СВОБОДА СТИЛЮ МИСЛЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	275
Ткаченко О.А. ФІЛОСОФІЯ Г. СКОВОРОДИ В КОНТЕКСТІ АНТРОПОЛОГІЧНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ.....	277
Федорак Н.Л. ФІЛОСОФІЯ НА РУЇНАХ СІЧІ: ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І «НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ»	281
Хамар У.В. УТОПІЗМ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ: АНАЛІЗ АРГУМЕНТІВ «ЗА» І «ПРОТИ»	285
Хачатурян К.Р. ФІЛОСОФСЬКИЙ ДІАЛОГ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	287
Хланта Є.М. УСЯ ЖИТТЯ – СЛУЖІННЯ ЛЮДЯМ (ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)	289
Хомин О.І., Шоловій М.-Т.І., ВПЛИВ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ НА СУЧАСНИКІВ	291
Худолій А.О., Жигайло В.М. ВАЖЛИВІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В ЧАС ВІЙНИ.....	293
Шипунов Г.В., Приходько Я.В. «НЕРІВНА РІВНІСТЬ» ЯК ГНОСЕОЛОГІЧНИЙ ПРИНЦИП ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ДЕМОКРАТІЇ	295
Шмігер Т.В. ТВОРИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ТЕОРІЇ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ	297
Шолубка Т., Дах А., Проців Ю., Гуда В. РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....	301
Шукатка О.В., Криворучко І.В. СУТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ФІЛОСОФСЬКИХ ПОГЛЯДІВ Г. С. СКОВОРОДИ.....	304
Щепанська Х.А. СТАНОВЛЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ КОРДОЦЕНРИЗМУ У ТВОРЧОМУ ДИСКУРСІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА ЙОГО ПОСЛІДОВНИКІВ	305
Яремко Л. "ПІЗНАТИ СЕБЕ": РЕЦЕПЦІЯ РОЗМИСЛІВ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ТРАКТАТІ "НАРКІС: РОЗМОВА ПРО ТЕ: ПІЗНАЙ СЕБЕ".....	308
Яценко Г.В., Яценко А.М. ТЕМА СВОБОДИ У ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ: ПРОСКІЦІЯ НА СУЧАСНУ ЖУРНАЛІСТИКУ.....	309

Наукове видання

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У СУЧАСНОМУ БАГАТОВИМІРНОМУ СВІТІ

Збірник тез
VIII Міжнародної науково-практичної конференції

(Львів, 16 листопада 2022 року)

За редакцією
члена-кореспондента НАН України,
доктора філософських наук, професора
В. П. Мельника

Відповідальні за випуск:
В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець

Текст надруковано в авторській редакції

Відповідальність за зміст та достовірність наданої інформації
несуть автори інформаційного матеріалу

Верстання
Ю. В. Максимець

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 13,36.

Видавець та виготовлювач:
Львівський національний університет імені Івана Франка.
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000

СВІДОЦТВО
про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.